

VLOGA CITOPATOLOGIJE PRI DIAGNOSTIKI RAKA TREBUŠNE SLINAVKE

Margareta Žlajpah¹, Damjana Cimerman¹, Ulrika Klopčič¹, Darko Siuka², Andrej Gruden², Jan Drnovšek^{2,3}, Margareta Strojman Fležar¹

¹ Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta, Ljubljana, Slovenija

² Univerzitetni klinični center Ljubljana, Klinični oddelek za gastroenterologijo, Ljubljana, Slovenija

³ Univerza v Ljubljani, Medicinska fakulteta, Katedra za interno medicino, Ljubljana, Slovenija

V zadnjih dveh desetletjih se je endoskopsko ultrazvočno vodena aspiracijska biopsija s tanko iglo (EUZ-ABTI) razvila v nepogrešljivo diagnostično metodo za opredelitev in citopatološko verifikacijo lezij, ki ležijo vzdolž zgornjega ali spodnjega dela prebavnega trakta (požiralnik, želodec, dvanajstnik, rektum) ali v njegovi neposredni okolici, predvsem za opredelitev lezij trebušne slinavke. EUZ-ABTI je minimalno invazivna preiskava, ki lahko z visoko specifičnostjo potrdi diagnozo raka trebušne slinavke, pri čemer so zapleti preiskave redki.

Poleg samega tehnološkega napredka endoskopskega ultrazvoka in razvoja metode EUZ-ABTI k uspešnosti verifikacije lezij trebušne slinavke pomembno prispeva prisotnost citopatologa, ki neposredno ob bolniku in preiskovalcu opravi hitro citopatološko oceno vzorca ob odvzemu tkiva (angl. rapid on site evaluation, ROSE). S tem se uspešnost pridobitve ustreznega, t.j. diagnostičnega citološkega vzorca ob prisotnosti citopatologa in hitre ocene vzorca ob odvzemu po podatkih v literaturi poveča za 30 % v primerjavi s klasično EUZ-ABTI, kjer citopatolog ni navzoč (1).

Ob odvzemu vzorca z EUZ-ABTI citopatolog običajno naredi dva direktna razmaza; enega izmed njiju takoj pregleda pod mikroskopom. Naloga citopatologa je, da z mikroskopskim pregledom opredeli, ali so v vzorcu prisotne diagnostične celice, oceni celularnost vzorca in trižira vzorec za morebitne dodatne diagnostične preiskave.

Oddelek za citopatologijo Inštituta za patologijo Medicinske fakultete v Ljubljani že 14 let izjemno uspešno sodeluje s Kliničnim oddelkom za gastroenterologijo Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana. Prisotnost citopatologa in hitra citopatološka ocena vzorca ob odvzemu pri EUZ-ABTI najrazličnejših indikacij je postala rutinska praksa. Naša analiza vseh vzorcev lezij trebušne slinavke, odvzetih z EUZ-ABTI, je pokazala, da je bil delež nediagnostičnih biopsij manjši od 10 % in je tako nižji od svetovnega povprečja (12 %) (1).

Literatura

1. IAC-IARC-WHO Joint editorial board. WHO reporting system for pancreaticobiliary cytopathology. 1 ed: International Agency for Research on Cancer 2022.